

6. KATEDRA JĘZYKA ROSYJSKIEGO I LITERATURY ROSYJSKIEJ

Włodzimierz Gałeczki

Za załączek katedr kierunku filologii rosyjskiej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie można uważać utworzenie w r. akad. 1947/48 sekcji polonistyczno-językowej. Jej zadaniem miało być przygotowanie nauczycieli języka polskiego, rosyj-

skiego i angielskiego dla szkół stopnia licealnego. Założenie takie okazało się nierealne i sekcję podzielono na dwa kierunki: polonistyczno-rusycystyczny i polonistyczno-anglistyczny. W zakresie rusycystyki program sekcji obejmował: ćwiczenia praktyczne z języka rosyjskiego, wykłady i ćwiczenia z gramatyki opisowej języka rosyjskiego oraz z historii literatury rosyjskiej i radzieckiej, wreszcie z metodyki nauczania języka rosyjskiego. Wykładowcami byli: W. Gałęcki, W. Jakubowski i H. Safarewicz.

Rekrutacji na rok pierwszy sekcji dokonano tylko raz, a jej absolwenci w liczbie 22 (na obu kierunkach) opuścili Wyższą Szkołę Pedagogiczną pod koniec r. akad. 1949/50. Ta forma studiów rusycystycznych miała więc charakter przejściowy, krótkotrwały.

Na początku r. akad. 1950/51 do istniejącego już podówczas Wydziału Humanistycznego, który obejmował filologię polską i historię, dodano trzeci kierunek: filologię rosyjską. Jest to już studium jednokierunkowe i znacznie szerzej niż poprzednio rozbudowane, jakkolwiek jeszcze trzyletnie, podobnie zresztą jak studia na wszystkich innych kierunkach.

Kierunek filologii rosyjskiej uzyskał mocniejsze podstawy od chwili zorganizowania w r. akad. 1952/53 Zakładu Języka i Literatury Rosyjskiej oraz kreowania przez Ministerstwo Oświaty dwu katedr: Języka Rosyjskiego oraz Historii Literatury Rosyjskiej. Katedry te od chwili ich powstania aż po chwilę obecną funkcjonowały jako połączone pod jednym kierownictwem, a to z braku odpowiednich sił naukowych na stanowiska kierownicze. Do końca r. akad. 1959/60 połączonymi katedrami kierował W. Gałęcki, zrazu jako zastępca profesora, a od r. 1957 jako docent. Po przejściu doc. Gałęckiego na rentę w r. 1960/61 kierował krótko katedrami prof. T. Milewski, po czym do końca r. akad. 1961/62 kierownictwo katedr spoczywało w rękach przybyłej ze Związku Radzieckiego doc. O. Skorogladowej.

Od chwili utworzenia studium jednokierunkowego, a zwłaszcza od czasu kreowania Zakładu i katedr, studium filologii rosyjskiej rozporządza znacznie szerszym niż poprzednio planem naukowym. Studia rusycystyczne mają podbudowę polonistyczną w postaci wykładów i ćwiczeń z gramatyki opisowej języka polskiego oraz z historii literatury polskiej. Gdy w r. akad. 1956/57 z inicjatywy i na prośbę młodzieży władze Uczelni oraz Ministerstwo Oświaty zgodziły się traktować polonistykę jako przedmiot poboczny rusycystów, którego mogliby w szkołach nauczać — program przedmiotów polonistycznych rozszerzono i powiększono o gramatykę historyczną języka polskiego oraz o metodykę nauczania tego przedmiotu. Filologia rosyjska, oprócz przedmiotów zasadniczych, posiadała w planie naukowym gramatykę języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, gramatykę historyczną języka rosyjskiego, historię ZSRR, a przejściowo także geografii Związku Radzieckiego. Przedmioty pedagogiczne i społeczno-filozoficzne były reprezentowane, jak na innych kierunkach studiów.

Pierwsi absolwenci studium trzyletniego filologii rosyjskiej opuścili szkołę w r. 1953, następni — w latach 1954 i 1955.

Od r. 1954 wprowadzono w wyższych szkołach pedagogicznych studia czteroletnie, zakończone egzaminem magisterskim. Z racji tej katedra filologii rosyjskiej w końcu r. akad. 1955/56 absolwentów nie miała, a pierwsi magistrowie opuścili Szkołę w końcu r. akad. 1956/57, następni zaś w latach 1958, 1959, 1960 i 1961. Dalszym poszerzeniem i pogłębieniem studiów filologii rosyjskiej było wprowadzenie od r. 1959/60 studium pięcioletniego. Nowy plan objął od razu rok I i rok II. Ten ostatni posiadał plan przejściowy. W ten sposób przy końcu r. akad. 1961/62 Katedra znowu absolwentów nie miała.

Obok studium stacjonarnego od r. 1951 katedry Języka Rosyjskiego oraz Historii Literatury Rosyjskiej i Radzieckiej prowadziły kierunek rusycystyczny na studium

zaocznym, zrazu czteroletni, później pięcioletni, o liczbie słuchaczy znacznie przewyższającej liczbę studentów studium stacjonarnego. W latach 1957—1961 istniało nadto przejściowo studium eksternistyczne dla absolwentów studium trzyletniego pragnących zdobyć magisterium.

W ciągu dotychczasowego swego istnienia połączone katedry filologii rosyjskiej posiadały w zakresie przedmiotów specjalizacji tylko trzech samodzielnych pracowników naukowych: doc. W. Gałęckiego (przez cały ten okres), prof. nzw. UJ W. Jakubowskiego (tylko w pierwszych latach) oraz delegowaną ze Związku Radzieckiego doc. O. Skorogladową (w latach 1958/59, 1960/61 i 1961/62).

Wykładowcami w tym okresie byli: M. Leichtfried (ćwiczenia praktyczne), N. Modlińska (ćwiczenia praktyczne i historia literatury rosyjskiej), J. Oskierko (ćwiczenia praktyczne), J. Perdenia (historia ZSRR), A. Podraza (historia ZSRR), F. Reichman (historia ZSRR), S. Walentowski (geografia ZSRR) i A. Zaremba (historia literatury rosyjskiej i ćwiczenia praktyczne).

Nadto w okresie sprawozdawczym w skład katedr wchodził następujący pomocniczy pracownicy naukowcy: a) własni: M. Cieśla, M. Didiakin, A. Doros, S. Goldgart, E. Gostyńska, J. Henzel, L. Jochym, K. Lorenz, E. Lorenc, S. Myśliwiec, S. Nosowicz, A. Paszkowski, J. Smaga, M. Stefanow, J. Traczewska; b) z Uniwersytetu Jagiellońskiego: R. Łużny, L. Schneider, A. Urbańska, J. Urbańska, A. Wandas i W. Witkowski.

Mając do rozporządzenia w momencie powstawania katedr trzech pracowników pomocniczych własnych, pod koniec r. akad. 1961/62 kierunek filologii rosyjskiej posiadał tych pracowników dwunastu. Pięcioro spośród nich korzystało w latach 1960 oraz 1961 z półrocznych urlopów celem zbierania w Związku Radzieckim materiałów do prac doktorskich. Byli to: Didiakin, Doros, Goldgart, Henzel i Smaga. Dla trojga otwarto już przewody doktorskie.

Początkowo studium filologii rosyjskiej mieściło się w głównym budynku WSP przy ul. Straszewskiego 22. Z chwilą utworzenia Zakładu i katedr kierunek ten przeniesiono do gmachu przy ul. Świerczewskiego 12, gdzie rozporządzał on czterema salami wykładowymi i jednym gabinetem. Umożliwiło to wydzielenie dla Zakładu z Biblioteki Głównej ksiązek z zakresu filologii rosyjskiej i stworzenie biblioteki zakładowej, a jednocześnie rozpoczęto organizowanie gabinetu metodycznego, który rozwinął się szerzej i podniósł do poziomu gabinetu wzorcowego po przeniesieniu kierunku rusycystycznego do gmachu WSP przy ul. Podbrzezie 3, co miało miejsce w r. akad. 1958/59. I ten lokal, jakkolwiek lepszy od poprzedniego, jest jednak za szczupły dla należytego rozwoju Zakładu.

Początkowe plany studiów filologii rosyjskiej w wyższych szkołach pedagogicznych wzorowane były na planach uniwersyteckich. W miarę rozwoju tego kierunku coraz bardziej uniezależniano się od tych wzorów i zmierzano do stworzenia odrębnego profilu studium, uwzględniającego potrzeby przyszłych nauczycieli. W rezultacie dotychczasowych usiłowań zasadnicze różnice polegają: 1) na szerszej niż w uniwersytecie rozbudowie ćwiczeń praktycznych z języka rosyjskiego, aby przyszłym nauczycielom umożliwić należyte władanie mową rosyjską; 2) na bardziej celowym zorganizowaniu językowych obozów letnich, które służą tym samym celom i z których każdy student korzysta dłużej niż w uniwersytecie, bo w ciągu dwóch kolejnych okresów wakacji letnich; 3) na stworzeniu szerszej podbudowy polonistycznej, przede wszystkim dla umożliwienia przyszłym nauczycielom rozumnego i umiejętnego stosowania w nauczaniu języka rosyjskiego metody porównawczej; 4) na innym układzie programu historii literatury rosyjskiej, który zarówno dla celów wychowawczych, jak i językowych, rozpoczyna się od współczesnej literatury radzieckiej; 5) na znacznie szerszej niż w uniwersytetach rozbudowie meto-

dyki nauczania języka rosyjskiego, uwzględnieniu metodyki nauczania także języka polskiego i szerokim rozwinięciu przedmiotów pedagogicznych (psychologia, pedagogika, historia wychowania, higiena szkolna); 6) na tzw. pedagogizacji zarówno wykładów, jak i ćwiczeń z zakresu wszystkich przedmiotów rusycystycznych, w celu stawiania przed oczyma studentów wzorów do naśladowania w ich przyszłej pracy dydaktycznej.

Szczególną zasługą połączonych katedr filologii rosyjskiej w krakowskiej WSP w pierwszych 15 latach jej istnienia było stworzenie i rozwinięcie metodyki nauczania języka rosyjskiego, przedmiot ten bowiem w szkołach polskich nie miał żadnych tradycji dydaktycznych i żadnych w przeszłości prac z tej dziedziny. O osiągnięciach z tego zakresu mówi osobny artykuł.

W ciągu 15 lat istnienia krakowskiej WSP, a 10 lat istnienia katedr zdołano przygotować zastęp młodych pracowników naukowych, którzy stanowią gwarancję dalszego rozwoju i podnoszenia poziomu studium filologii rosyjskiej.

Wypada wreszcie zaznaczyć, że katedry rusycystyczne krakowskiej WSP w znacznej mierze wspomagały pracę władz oświatowych centralnych oraz szerokich zastępów nauczycielstwa. Doc. W. Gałęcki nieprzerwanie cały ten okres przewodniczył Zespołowi Rzecznawców w zakresie filologii rosyjskiej, początkowo przy Instytucie Pedagogicznym, później przy Komisji WSP Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Zarówno on, jak i A. Doros, byli i są członkami komisji programowych przy Ministerstwie Oświaty, które układały programy dla szkół podstawowych i licealnych. Obaj byli i są również członkami Komitetu Redakcyjnego czasopisma dydaktycznego „Język Rosyjski”, wydawanego przez Ministerstwo Oświaty, doc. Gałęcki od samego początku istnienia czasopisma (1948). Prawie wszyscy członkowie katedr stale zasilali i zasilają czasopismo swymi pracami naukowymi i dydaktycznymi. Prawie wszyscy stale wspomagali swymi wykładami rozmaitego rodzaju konferencje i kursy dla nauczycieli-rusycystów, organizowane przez Centralny Ośrodek Dydaktyczny przy Ministerstwie Oświaty lub ośrodki wojewódzkie. Doc. W. Gałęcki, A. Doros i N. Modlińska są autorami szeregu podręczników języka rosyjskiego.

Duże zasługi we wszystkich wymienionych dziedzinach położyła w czasie swego trzyletniego pobytu w Polsce także doc. O. Skorogładowa (delegowana do pomocy katedrom ze Związku Radzieckiego), która swą niezmqordowaną pracą wspierała nie tylko połączone katedry filologii rosyjskiej krakowskiej WSP, ale najróżniejsze poczynania Ministerstwa Oświaty w zakresie dokształcania nauczycieli języka rosyjskiego.

Przechodząc do bibliografii prac magisterskich, które są niejako wykładnią rezultatów pracy katedr, zaznaczyć wypada, że w wyższych szkołach pedagogicznych prace magisterskie wykonywane są w trzech specjalnościach, a więc nie tylko w zakresie języka rosyjskiego i historii literatury rosyjskiej, jak w uniwersytetach, ale także w zakresie metodyki nauczania języka rosyjskiego. Tematy prac podajemy niżej w języku polskim, zaznaczyć jednak należy, że studenci mieli obowiązek pisania prac magisterskich po rosyjsku, gdy chodzi o historię literatury rosyjskiej czy radzieckiej lub o język rosyjski. Prace z metodyki nauczania języka rosyjskiego oraz te z historii literatury lub języka, które oparte były o zestawienia czy porównania z językiem polskim lub polską literaturą, pisane być mogły, zależnie od woli studenta, po rosyjsku lub po polsku. W wypadku pisania pracy po polsku student obowiązany był dać obszerne streszczenie pracy w języku rosyjskim. Pisanie prac wspomagały seminaria magisterskie, trwające jeden rok przy studium czteroletnim i dwa lata — przy pięcioletnim.

PRACE MAGISTERSKIE Z METODYKI NAUCZANIA JĘZYKA ROSYJSKIEGO

Studium stacjonarne

Rok 1958

1. M. Ałtasiewicz: O wartości tłumaczenia w jego różnorodnej postaci przy nauczaniu języka rosyjskiego w polskiej szkole (zarówno na podstawie założeń teoretycznych, jak i własnych obserwacji i spostrzeżeń).
2. Z. Kubiś: Stopień aktualności i wartość dydaktyczno-wychowawcza zainteresowań i doświadczeń rusycystów polskich w świetle działań „Nauczyciele piszą”, „Z doświadczeń nauczycieli” i „Konsultacje” czasopisma „Język Rosyjski” za lata 1950—1957.
3. J. Skibniewski: Dodatnie i ujemne skutki wpływu języka polskiego na proces nauczania języka rosyjskiego w naszych szkołach w oparciu o obserwacje w szkołach podstawowych i licealnych m. Krakowa.
4. H. Ubysz: Metody pracy nad podawaniem i utrwalaniem zasobu leksykalnego i jej wyniki w świetle obserwacji nauczania języka rosyjskiego w szkołach podstawowych i licealnych m. Krakowa.

Rok 1959

1. E. Perczak: Analiza mojej nauki języka rosyjskiego w szkole i w wyższym zakładzie naukowym i płynące stąd wnioski dla mojej przyszłej pracy nauczycielskiej.
2. B. Stelmach: Zużytkowanie materiału leksykalnego pierwszej części podręcznika E. Dębnickiej *Język rosyjski* Klasa VIII dla ułożenia tzw. słowniczków specjalnych rozmaitego typu oraz przykładowy zbiór ćwiczeń powiązanych z tymi słowniczkami.

Rok 1960

1. E. Czaicki: Polski dorobek metodyczny w zakresie nauczania języków obcych okresu międzywojennego (1918—1939) i jego przydatność dla obecnego nauczania języka rosyjskiego w szkole polskiej.
2. R. Kępski: Wyniki badań nad różnymi sposobami kontrolowania i poprawiania prac pisemnych uczniów w zakresie języka rosyjskiego w niektórych szkołach licealnych m. Krakowa.
3. C. Mossakowski: Tematyka i przebieg czterech lekcji konwersacyjnych na podstawie obrazów dla każdej z siedmiu klas, w których program przewiduje naukę języka rosyjskiego, przy wykorzystaniu zbiorów gabinetu metodycznego języka rosyjskiego w WSP w Krakowie.

Rok 1961

1. S. Fiedorowicz: Określenie specyfiki nauczania języka rosyjskiego w polskich szkołach drogą zestawienia polskich programów i wskazań metodycznych dla języka rosyjskiego i dla innych języków obcych oraz drogą osobistych obserwacji i doświadczeń w szkołach.
2. H. Klimek: Zagadnienie podawania i utrwalania zasobu leksykalnego języka rosyjskiego w oświetleniu polskich i rosyjskich czasopism metodycznych ostatnich lat.
3. W. Moskalewicz: Realizacja tzw. „kursu wstępnego” w świetle moich obserwacji w klasach piątych krakowskich szkół podstawowych.

4. A. Ślusarczyk: Uczenie się na pamięć i recytowanie utworów rosyjskiej literatury pięknej w związku z nauczaniem języka rosyjskiego w świetle moich obserwacji w szkołach licealnych m. Krakowa.

S t u d i u m d l a P r a c u j ą c y c h

Rok 1960

1. I. Legomska: Tematy i plany wypracowań pisemnych z języka rosyjskiego rozmaitego typu i rodzaju dla każdej z klas podstawowych i licealnych pomyślane dla jednego rocznika uczniów, których nauczyciel ma prowadzić od klasy V do XI włącznie.

Rok 1961

1. K. Grzybowski: Stan i używalność rozmaitego typu pomocy naukowych do nauczania języka rosyjskiego w szkołach podstawowych, licealnych i zawodowych miast Zielona Góra i Gorzów Wlkp.
2. J. Malinowski: Podobieństwa i różnice polskich i rosyjskich zjawisk gramatycznych, na które należy zwracać uwagę uczniów przy nauczaniu języka rosyjskiego w polskich szkołach podstawowych i licealnych.

S t u d i u m e k s t e r n i s t y c z n e

Rok 1960

1. H. Sidorowicz: Obserwacje procesu i wyników nauczania ortografii rosyjskiej przy stosowaniu różnego rodzaju dyktand zapobiegawczych.

P R A C E M A G I S T E R S K I E Z J Ę Z Y K A R O S Y J S K I E G O

S t u d i u m s t a c j o n a r n e

Rok 1957

1. F. Fitak: Archaizmy w powieści Czapygina *Stiepan Razin*.
2. M. Stoff: Funkcje bezokolicznika we współczesnym języku rosyjskim.

Rok 1953

1. A. Doros: Analiza porównawcza składni rosyjskiej i polskiej.
2. A. Dzikówna: Zwroty idiomatyczne w poemacie Niekrasowa *Komu się najlepiej żyje na Rusi* i ich rola.
3. W. Jodłowska: Słowotwórstwo przysłówków odrzeczownikowych we współczesnym języku rosyjskim.
4. Z. Lewandowska: Neologizmy w utworach Majakowskiego — klasyfikacja, etymologia, funkcja.
5. M. Plata: Przyrostki rzeczowników tworzące w językach rosyjskim i polskim pojęcia oderwane (nomina abstracta).
6. M. Żukowski: Etymologiczne i leksykalne właściwości języka bajek Kryłowa.

Rok 1959

1. M. Szlachcic: Końcówka *-y* (*-ю*) miejscownika l. p. rzeczowników męskich w rosyjskim języku literackim XIX i XX w.
2. M. Tura: Orzeczenie złożone we współczesnym języku rosyjskim.

Rok 1960

1. N. Binkiewicz: *Użycie form czasowych czasownika w utworach Puszkina Ruslan i Ludmiła, Połtawa i Miedziany jeździec.*
2. W. Borecki: *Użycie celownika w językach polskim i rosyjskim.*
3. J. Chłoń: *Przyrostki -cz, -ar' we współczesnym rosyjskim języku literackim,*
4. L. Korol: *Właściwości dialektyczne języka powieści Szołochowa Zorany ugór i charakterystyka polskich przekładów tego utworu.*
5. H. Sawicka: *Typy rzeczowników złożonych we współczesnym języku rosyjskim.*
6. Z. Wierzbicka: *Zdania jednoczłonowe w językach rosyjskim i polskim.*
7. J. Zdunek: *Przyrostek -om we współczesnym rosyjskim języku literackim i w dialektach na podstawie słowników Dala i Uszakowa.*

Rok 1961

1. J. Babiaryz: *Leksyka baśni Jerszowa Konik Garbusek.*
2. J. Bodzenta: *Orzecznikowy narzędnik we współczesnych językach rosyjskim i polskim.*
3. A. Kurczyńska: *Sposoby wyrażania modalności we współczesnym rosyjskim języku literackim na podstawie analizy języka powieści Fadiejewa Młoda gwardia.*
4. S. Łużny: *Stopnie wyższy i najwyższy przymiotników we współczesnym języku rosyjskim.*
5. Z. Płacheta: *Dopełniacz i miejscownik l. p. rzeczowników męskich w Przysłowiach narodu rosyjskiego zebranych przez Dala.*
6. M. Podraza: *Przymyki i związki przymikowe w języku rosyjskim i polskim.*
7. Z. Wiśniewska: *Typy zdań złożonych w Notatkach myśliwego Turgieniewa.*

Studium dla Pracujących

Rok 1959

1. W. Grymanowska: *Zagadnienie kategorii stanu w rosyjskiej literaturze naukowej.*
2. W. Kosior: *Analiza porównawcza rzędu przymków w języku rosyjskim i polskim.*
3. W. Paszczuk: *Bezczasownikowy rząd biernikiem bez przymka w języku rosyjskim.*
4. S. Żara: *Czasownikowy rząd dopełniaczem bez przymka i bez przeczenia w językach rosyjskim i polskim.*

Rok 1960

1. E. Bańska: *Charakterystyka orzeczenia złożonego we współczesnym języku rosyjskim.*
2. T. Janiuk: *Charakterystyka zdań jednoczłonowych w baśni Jerszowa Konik Garbusek.*
3. A. Kruzel: *Konstrukcje z przymkiem iz we współczesnym języku rosyjskim.*
4. A. Nowak: *Substantywizacja przymiotników we współczesnym języku rosyjskim.*
5. E. Patoń: *Przymyki dzierżawcze z przyrostkami -ow, -ew, -in w językach rosyjskim i polskim.*
6. Z. Piotrowicz: *Użycie dopełnienia w dopełniaczu i bierniku przy czasownikach przechodnich z przeczeniem we współczesnym języku rosyjskim.*
7. J. Taranczewska: *Procesy adwerbalizacji innych części mowy i zwrotów we współczesnym języku rosyjskim.*

Rok 1961

1. J. Adamczyk: Użycie biernika i miejscownika czasu we współczesnym języku rosyjskim.
2. H. Faruga: Znaczenie postaciowe osobowych form czasownika w opowiadaniu Czechowa *Step*.
3. W. Gawędzka: Przykłady skadni zgody niezupełnej w powieści Lermontowa *Bohater naszych czasów*.
4. H. Linkowska: Użycie trybów w powieści Turgieniewa *W przededniu*.
5. R. Pietrek: Zdania nominatywne w *Notatkach myślowego* Turgieniewa.

S t u d i u m e k s t e r n i s t y c z n e

Rok 1958

1. M. Dziekoński: Wskaźniki stosunków składniowych w języku rosyjskim.

Rok 1961

1. W. Czuduk: Modele słowotwórcze rzeczowników z przyrostkami *-ist*, *-tor*, *-er*, *-ant* we współczesnym języku rosyjskim.
2. L. Ginalski: Funkcja słowotwórcza przyrostka *-tel* z uwzględnieniem tendencji rozwojowych.

**PRACE MAGISTERSKIE Z HISTORII LITERATURY ROSYJSKIEJ
I RADZIECKIEJ**

S t u d i u m s t a c j o n a r n e

Rok 1957

1. Z. Kaźmierczuk: Postać Iwana Groźnego w utworach A. K. Tołstoja i A. N. Tołstoja w związku z przewartościowaniem tej postaci historycznej w historiografii rosyjskiej.
2. H. Kondrat: Ukraina w rosyjskiej i polskiej poezji pierwszej połowy XIX w.
3. W. Mastalerz: Postaci pedagogów w utworach A. Czechowa na tle szkoły rosyjskiej końca XIX stulecia.
4. S. Niemczura: Majakowski w książce i na scenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
5. J. Ostrowski: Polska i rosyjska literatura XVIII w. w walce o polepszenie ciężkiego położenia chłopów pańszczyźnianych.
6. J. Pietrzyk: Radyszczewowskie tradycje w literaturze rosyjskiej okresu szlacheckiego ruchu wolnościowego.
7. W. Rusinkiewicz: Postaci *Zmartwychwstania* Tołstoja i ich ugrupowanie w związku z ideową zawartością dzieła.
8. A. Seweryn: Zagadnienie rodziny i wychowania w powojennej literaturze radzieckiej.
9. Z. Stasik: Analiza funkcjonalna języka i stylu M. Gorkiego w jego wczesnych utworach romantycznych.
10. Z. Szymonowicz: Polacy i zagadnienia polskie w pamiętnikach A. Hercena *Rzeczy minione i rozmyślenia*.

11. H. Workówna: Temat dzieciństwa w klasycznej i radzieckiej literaturze rosyjskiej i jego znaczenie poznawcze dla dzisiejszego pedagoga.

Rok 1958

1. Z. Dołba: Maksym Gorki na scenie polskiej w pierwszym dziesięcioleciu Polski Ludowej.
2. S. Kowalkiewicz: Analiza funkcjonalna języka i stylu postaci komedii A. Ostrowskiego *Las* oraz *Wilki i owce*.
3. J. Pluta: Zagadnienie wychowania młodzieży szlacheckiej w oświeceniu ważniejszych przedstawicieli rosyjskiej literatury pięknej drugiej połowy XVIII i pierwszej połowy XIX w.
4. S. Serwatka: Polsko-radziecka wymiana teatralna w latach 1945—1957.
5. J. Szymiczek: *Rozbitki* J. Blizińskiego i *Wiśniowy sad* A. Czechowa.
6. Z. Wylon: Postać Puszkina w rosyjskiej i polskiej literaturze pięknej.

Rok 1959

1. P. Domagała: *Notatki lekarza* Wieriesajewa i *Ludzie bezdomni* Żeromskiego.
2. B. Kmiecińska: *Dumy* Rylejewa i *Spiewy historyczne* Niemcewicza.
3. K. Lorenz: Robotnicy w przedstawieniu rosyjskiej literatury pięknej XIX w. (przed Gorkim).
4. J. Smaga: Petersburg w utworach T. Dostojewskiego.
5. A. Stanowska: Niemcy na tle drugiej wojny światowej w utworach polskiej i radzieckiej literatury pięknej.

Rok 1960

1. H. Bartoszewicz: W. Majakowski i S. Jesienin (charakterystyka porównawcza twórczości).
2. A. Brzezińska: Temat talentów artystycznych ludzi prostych w utworach Herцена, Turgieniewa, Leskowa i Gorkiego.
3. J. Butrymowicz: *Matka* Gorkiego i *Pamiętka z Celulozy* Newerly'ego.
4. A. Hajewska: *Wspomnienia z domu umarłych* Dostojewskiego i *Wyspa Sachalin* Czechowa.
5. E. Łazowy: Kapitalistyczny Zachód w utworach Gorkiego, Majakowskiego i A. N. Tołstoja.
6. T. Szwed: Syrokomla jako tłumacz poetów rosyjskich.

Rok 1961

1. H. Brożek: Chłopi w utworach Lwa Tołstoja.
2. M. Głowińska: Rewolucyjne tematy i motywy w twórczości Niekrasowa.
3. T. Janiga: Bajki Krasickiego i bajki Kryłowa.
4. I. Kolbuszewska: Sentymentalizm w literaturze rosyjskiej i polskiej.
5. D. Kondruczyn: Postać Borysa Godunowa w twórczości Puszkina i A. K. Tołstoja.
6. M. Koryl: Chłopi pańszczyźniani i pańszczyźniane stosunki w twórczości Gribjedowa, Puszkina i Lermontowa.
7. M. Maślanka: Działalność i poglądy pedagogiczne L. Tołstoja.
8. L. Pawłowska: Zagadnienia i postaci ludzi nauki w radzieckiej literaturze pięknej.
9. W. Piszczek: Postać Puszkina w rosyjskiej i polskiej literaturze pięknej.
10. W. Żak: Ciemniecy i ciemżeni w utworach A. Ostrowskiego.

S t u d i u m d l a P r a c u j ą c y c h

Rok 1959

1. S. Balbusowa: Odgłosy rewolucyjnych wydarzeń lat 1904—1905 w rosyjskiej literaturze pięknej tamtych czasów.
2. M. Bułynko: Powieść historyczna L. Tołstoja i H. Sienkiewicza.
3. J. Dryła: Życie rosyjskie w stolicach i na prowincji w przededniu i w czasie Wielkiej Rewolucji Październikowej według powieści A. N. Tołstoja i K. Fiedina.
4. W. Ludowska: Dramaturgia Turgieniewa i Czechowa.
5. S. Michnowicz: Warstwy i ugrupowania rosyjskiego społeczeństwa lat czterdziestych do siedemdziesiątych w. XIX w utworach Dostojewskiego.
6. A. Miller: Dymitr Samozwaniec w rosyjskiej i polskiej literaturze pięknej.
7. J. Świdzka: Umowne ugrupowanie nowel Czechowa.
8. H. Wehsmann: Temat duchowego i ekonomicznego rozkładu szlachty ziemiańskiej w rosyjskiej literaturze pięknej drugiej połowy w. XIX.

Rok 1960

1. K. Bajer: Ewolucja tematu „poniżonych i skrzywdzonych” w literaturze rosyjskiej drugiej połowy XIX w.
2. W. Bocian: Funkcja ideowa i artystyczna fantastyki w twórczości A. Puszkina.
3. M. Kalisz: Odbicie wydarzeń wojny rosyjsko-japońskiej w przedrewolucyjnej i radzieckiej literaturze pięknej.
4. W. Malczewska: Problemy radzieckiej i rosyjskiej prozy lat dwudziestych w radzieckiej krytyce z lat 1956—1958.
5. T. Ryganów: Odbicie obrony Leningradu w radzieckiej rosyjskiej literaturze pięknej.

Rok 1961

1. F. Biernacka: Elementy postępowe i reakcyjne w twórczości Dostojewskiego.
2. K. Dorofiej: Obraz życia literackiego w Rosji czterdziestych do sześćdziesiątych lat wieku XIX na podstawie wybranych źródeł pamiętnikarskich.
3. Z. Dżiczek: Aparat biurokratyczny Rosji carskiej w przedstawieniu Gogola i Sałtykowa-Szczedrina.
4. L. Koczniewska: Pejzaż w utworach M. Gorkiego.
5. J. Nagoda: Odbicie wojny r. 1812 w rosyjskiej literaturze pięknej lat dziesiątych, dwudziestych i trzydziestych XIX w.
6. O. Tartakowska: Temat szczęścia mieszczańskiego w twórczości Pomiałowskiego.

S t u d i u m e k s t e r n i s t y c z n e

Rok 1957

1. H. Jaźwińska: *Ustoi* Złatorwskiego jako wyraz kryzysu światopoglądowego „narodników”.

Rok 1958

1. W. Miller: Trylogia Ehrenburga: *Upadek Paryża, Burza, Dziewiąta fala*.

Rok 1959

1. A. Oleksa: M. Niekrasow i M. Konopnicka — charakterystyka porównawcza twórczości.

Rok 1960

1. J. Hejnar: Syberia w rosyjskiej literaturze przedrewolucyjnej.
2. H. Krajnik: Postać Pugaczowa w rosyjskiej literaturze pięknej.
3. N. Smiszkievicz: Tematy marynistyczne w rosyjskiej prozie artystycznej w. XIX.

Rok 1961

1. N. Borowska: Zagadnienie bohatera pozytywnego w twórczości głównych przedstawicieli realizmu krytycznego w rosyjskiej literaturze pięknej XIX w.
2. R. Kac: Przeczuwanie nowego życia jako jeden z zasadniczych motywów twórczości A. Czechowa.
3. S. Micielica: Przedrewolucyjny Ural w utworach Mamina-Sybiraka i Bażowa.